

اظهار نظر کارشناسی درباره:

«طرح استفساریه بند «۲» ماده (۲) قانون مالیات‌های مستقیم»

مقدمه

«طرح استفساریه بند «۲» ماده (۲) قانون مالیات‌های مستقیم»، به دنبال پاسخ به این پرسش است که آیا جمعیت هلال احمر جمهوری اسلامی ایران مشمول این بند می‌شود یا خیر. براساس این بند از ماده مذکور، دستگاه‌هایی که بودجه آنها توسط دولت تأمین می‌شود، مشمول پرداخت مالیات‌های مستقیم نمی‌شوند. در این گزارش به بررسی طرح پیشنهادی پرداخته شده است.

مخصوص سخن علمی

مشخصات طرح

دوره دهم - سال دوم

شماره ثبت:

۳۴۶

شماره چاپ:

۹۰۲

تاریخ چاپ:

۱۳۹۷/۲/۱۷

بررسی طرح پیشنهادی

به موجب ماده (۲) قانون مالیات‌های مستقیم اشخاص زیر مشمول پرداخت مالیات‌های مستقیم نمی‌شوند:

۱. وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی؛

۲. دستگاه‌هایی که بودجه آنها به وسیله دولت تأمین می‌شود؛

۳. شهرداری‌ها؛

۴. بنیادها و نهادهای انقلاب اسلامی دارای مجوز معافیت از طرف حضرت امام خمینی (ره) و مقام معظم رهبری.

استفساریه مورد نظر به این مسئله اشاره دارد که آیا جمعیت هلال احمر ذیل دستگاه‌های موضوع بند «۲»

ماده فوق قرار می‌گیرد؟

در ادامه جهت بررسی بودجه جمعیت هلال احمر و چگونگی تأمین آن توسط دولت، به برخی از مقررات

قانونی پیرامون این موضوع اشاره شده است:

• تبصره «۳» ماده واحده قانون «وظایف و مسئولیت‌های جمعیت هلال احمر» مصوب سال ۱۳۶۲:

به منظور تقویت و تحکیم نیروی جمعیت و ایجاد تسهیلات لازم در جهت اجرای برنامه‌ها و فعالیت‌های جمعیت

و صیانت منابع مالی کافی، دولت موظف است علاوه بر بذل مساعدت و همکاری در شئون مختلف، هر ساله در

بودجه کل کشور ردیف اعتباری به عنوان اعانه جمعیت هلال احمر جمهوری اسلامی ایران منظور دارد تا طبق

اساسنامه مصوب و مقررات و ضوابط خاص جمعیت به مصرف برسد.

معاونت پژوهش‌های

اقتصادی

دفاتر: مطالعات

اقتصاد بخش عمومی

مطالعات اجتماعی

مطالعات حقوقی

مشخصات گزارش

شماره مسلسل:

۲۳۰۱۵۷۹۳-۱

تاریخ انتشار:

۱۳۹۷/۲/۳۱

• ماده (۱۷) اساسنامه جمعیت هلال احمر مصوب سال ۱۳۶۷: منابع مالی جمعیت علاوه بر آنچه که قانون در گذشته مشخص کرده است، عبارت است از:

۱. ۴۲ درصد از درآمد حاصل از حق الثبت اسناد رسمی.

۲. ۵۵ درصد از محل درآمد یک درصد کارمزد ثبت سفارشات.

۳. یک ریال از هر مراسله سفارشی و بیمه اعم از داخله و خارجه و مبلغ دو ریال از هر امانت پستی اعم از داخله و خارجه و مبلغ دو ریال ونیم از هر تلگراف اعم از داخله و خارجه که به وسیله الصاق تمبر خیریه از فرستندگان دریافت می شود.

۴. اعانات، عواید و اموالی که در اجرای تصمیمات و مصوبات مراجع و سازمان های دولتی و شهری اختصاص به جمعیت داده می شود و همچنین اعانات مردمی و کمک های خارجی.

۵. کمک های دولت به منظور تأمین منابع مالی کافی و تقویت و تحکیم نیروی جمعیت که باید همه ساله، ردیف اعتباری به عنوان اعانه در بودجه کل کشور منظور گردد.

۶. معادل یک درصد قیمت هر بلیت هواپیما و کشتی که از هر مسافر باید اخذ و به حساب جمعیت واریز گردد.

• تبصره ماده (۱۷) اساسنامه جمعیت هلال احمر: کمک های دولت که همه ساله در ردیف اعتباری به عنوان اعانه در بودجه کل کشور منظور می شود، طبق این اساسنامه و مقررات و ضوابط خاص جمعیت به مصرف می رسد. دولت موظف است علاوه بر مبلغ فوق در شئون مختلف، بذل مساعدت و همکاری لازم را با جمعیت بنماید.

همان طور که از مواد فوق مشخص است، تمام بودجه جمعیت هلال احمر توسط دولت تأمین نمی شود، بلکه مطابق بند «۵» ماده (۱۷) اساسنامه، بخشی از بودجه جمعیت که به صورت اعانه است، توسط دولت تأمین می شود. لذا به نظر می رسد جمعیت هلال احمر در ذیل دستگاه هایی که بودجه آنها توسط دولت تأمین می گردد، قرار نمی گیرد.

البته محتمل است برخی به این موضوع اشاره کنند که در بند «۲» ماده (۲) قانون مالیات های مستقیم، قانونگذار دقیقاً مشخص نکرده است که چه میزان از بودجه دستگاه مربوطه باید توسط دولت تأمین شود؛ ممکن است ۵ درصد یا ۹۵ درصد بودجه یک دستگاه توسط دولت تأمین شده باشد، آیا چنین دستگاه هایی قابلیت معافیت از مالیات های مستقیم را دارند؟! با توجه به قرائن به نظر می رسد که هدف قانونگذار دستگاه هایی است که تمام بودجه آنها توسط دولت تأمین می شود، زیرا در غیر این صورت بسیاری از دستگاه ها و سازمان های دیگر ممکن است این ادعا مبنی بر معافیت از قانون مالیات های مستقیم را بیان کنند.

از طرف دیگر ممکن است براساس تبصره «۲» ماده واحده قانون «وظایف و مسئولیت های جمعیت هلال احمر» و ماده (۱۸) اساسنامه جمعیت،^۱ این موضوع برداشت شود که کلیه بودجه جمعیت، هر ساله در قانون بودجه و توسط دولت منظور می گردد، لذا جمعیت نیز ذیل دستگاه هایی است که بودجه شان توسط دولت تأمین می شود، اما همان طور که در ماده (۱۷) اساسنامه مشخص شد، در مواد فوق دولت صرفاً وظیفه جمع آوری این وجوه و تخصیص آن در بودجه را دارد و این موضوع به این معنا نیست که بودجه جمعیت به وسیله دولت تأمین می شود.

علاوه بر مواد قانونی فوق، توجه به ماده (۱۳۹) قانون مالیات های مستقیم نیز می تواند راهگشا باشد:

• بند «ب» ماده (۱۳۹) قانون مالیات های مستقیم مصوب سال ۱۳۹۴: براساس این بند «کمک ها و هدایای دریافتی نقدی و

۱. دولت موظف است کلیه وجوهی را که به موجب قانون تحت عنوان جمعیت هلال احمر جمهوری اسلامی ایران وصول می نماید، به خزانه واریز و معادل آن را در بودجه سال آینده به حساب جمعیت منظور دارد.

غیرنقدی جمعیت هلال احمر جمهوری اسلامی ایران از پرداخت مالیات معاف است». با توجه به این بند، قانونگذار صراحتاً بیان کرده است که صرفاً کمک‌ها و هدایای نقدی و غیرنقدی جمعیت هلال احمر از پرداخت مالیات معاف است؛ بنابراین اگر قرار باشد جمعیت هلال احمر جزء بند «۲» ماده (۲) قانون مالیات‌های مستقیم باشد دیگر نباید قانونگذار به بند «ب» ماده (۱۳۹) اشاره می‌کرد. لذا با توجه به این موضوع نیز مشخص می‌شود که جمعیت هلال احمر مشمول بند «۲» ماده (۲) قانون مالیات‌های مستقیم قرار نمی‌گیرد.

نتیجه‌گیری

با عنایت به مطالب بیان شده، جمعیت هلال احمر به‌عنوان یک نهاد عمومی غیردولتی ذیل بند «۲» ماده (۲) قانون مالیات مستقیم قرار نمی‌گیرد، اما با توجه به وظایف خطیر و انسان‌دوستانه جمعیت هلال احمر و با عنایت به آسیب‌پذیری بالای کشور در مقابل بسیاری از سوانح خصوصاً سوانح طبیعی و بالطبع با توجه به لزوم استفاده از به‌روزترین امکانات و ابزارها و نیروهای انسانی خبره توسط این نهاد، پیشنهاد می‌شود که با اعمال اصلاحاتی در قانون مالیات‌های مستقیم، جمعیت هلال احمر نیز مانند شهرداری‌ها، مشمول مالیات با نرخ صفر شود که از طرفی منابع آن صرف پرداخت مالیات نشود و از طرفی دیگر شفافیت عملکرد آن نیز تضمین شود.

